

INVAZÍV BEAVATKOZÁS BETEGTÁJÉKOZTATÓJA

AGY EGYÜLÉSES SZTEREOTAXIÁS SUGÁRKEZELÉSE

Előkészületek

Először különböző vizsgálatokkal pontosan meg kell állapítanunk a daganat kiterjedését, a szervezet egészéhez való viszonyát.

A társbetegségek és különböző biológiai tényezők mérlegelése után egy szakértői orvoscsoport kidolgozza az erre az esetre legkedvezőbb kezelési tervet, amelynek része a sugárterápia is.

Amit az úgynevezett együlékes sztereotaxiás agyi góc(pont) besugárzásról tudni kell

Az ionizáló sugárral az agyszövet kórosan megváltozott építőelemeit, a daganatos sejteket pusztíthatjuk el célzottan. Ezt képzeljük el úgy, mint amikor reflektorral megvilágítunk egy tárgyat. A fénynyaláb jelképezi a sugárnyalábot. Ugyanígy lehet a kezelés alatt a szervezetben a daganat pontos helyére összpontosítani.

A kezelés sikere attól függ, mennyire érzékenyek ezek a daganatsejtek, hogyan reagálnak a sugárhatásra, illetve, hogy az ép szervek hogyan viselik el a besugárzást.

A kezelést gondosan kell előkészíteni azért, hogy a célterületet a lehető legpontosabban, a környező ép szervek maximális védelmével sugarazzuk be.

A sztereotaxiás agyi gócbesugárzásnál a mm-es pontosság, ha lehet még hangsúlyosabb, hiszen itt egy kezelés alkalmával, a naponta kiszolgáltatott hagyományos sugárkezelés egyszeri dózisének akár 10-12-szeresével sugarazzuk be az elpusztítani kívánt elváltozást.

Emiatt az idegsebészetből átvett módszert alkalmazunk.

Helyi érzéstelenítésben egy könnyűfémből készült, úgynevezett lokalizációs keretet kell a koponyájához rögzíteni, 4 steril csavar segítségével. 2 csavar a homlokán kétoldalt, 2 csavar a tarkóján kétoldalt rögzíti (a koponyacsont külső lemezén kell csak elérni rögzülést, nem mélyebben - a kedvező pozíció után a „leszabályzott” erejű csavarhúzó megszalad, így a kívántnál mélyebbre a csavart egyszerűen nem lehet „fúrni”).

Ebben a helyzetben történik a reggeli órákban az úgynevezett tervezési CT és MR vizsgálat is. Ezen technikánál mindkét vizsgálatra elengedhetetlenül szükségünk van.

Maga a sugárkezelés általában a kora délutáni órákban zajlik, így a keret kb. 6-7 óra hosszan marad a fején.

A számítógépen pontosan bejelöljük, hogy melyik területet szeretnénk sugárkezelésben részesíteni, valamint melyek a környezetében lévő sugárérzékeny szervek. Ezután a fizikusok és orvosok közös munkája nyomán kiválasztjuk a besugárzás technikáját és azon jellemzőit, mellyel egyénileg, az Ön esetében a testi adottságait és betegségét figyelembe véve a legmegfelelőbb kezelést érhetjük el.

A számítógép által kiszámolt besugárzási adatokat (a besugárzás „fókuszpontját” ún. izocentrumát) az ún. szimulációs folyamat során állítjuk be a CT-szimulátorban.

Hogyan fog zajlani a kezelés?

Az asszisztens lefekteti a besugárzási asztalra, a fejét a lokalizációs keret segítségével az asztalhoz rögzítik (a többi testrésze nincs rögzítve).

Kérjük, ezután ne mozogjon. A kezelés alatt maradjon végig nyugodt és lazuljon el ugyanabban a helyzetben.

Ezután a beállítási pontosságot még egyszer ellenőrizzük, majd következik a besugárzás.

A sugárzás maga fájdalommentes, a kezelés kb. 20-25 percig tart.

Ezt követően a keretet eltávolítjuk.

Tanácsok, amelyek az Ön érdekeit szolgálják a terápia alatt

Sugárkezelés után hosszabb ideig kell pihennie, a legjobb a friss levegőn. Ügyeljen az elegendő és kiegyensúlyozott táplálkozásra. A legjobb, ha gyakran és keveset eszik. Mellőzze a zsíros, nehezen emészthető, puffasztó hatású ételeket. Mi fehérjét és szénhidrátot ajánlunk. Igyon sokat és szánjon elegendő időt az étkezésre!

Hogy a mellékhatásokat a lehető legcsekélyebbre csökkentsük:

- Nem szabad a besugárzott bőrfelületet (ezen kezelésnél ez a felület kicsi) mosni, sprayt, dezodort, semmiféle alkoholos oldatot használni.
- A besugárzott bőrfelületet semmilyen irritációt okozó hatásnak nem szabad kitenni, pl. napsugárzás, infravörös fény, forró levegő, mechanikus irritáció, mint pl. masszázs, szűk ruha.
- Ne dohányozzon.
- Ne igyon alkoholt.

Az agy besugárzásánál a fejét sapkával vagy valamilyen fejfedővel a kezelést követő néhány hétben is védeni kell a hidegtől, nem szabad erős napsugárzásnak kitenni.

Vegyen részt lelkiismeretesen az előírt utókezeléseken, vér- és röntgen vizsgálatokon. Kérdezze orvost arról, hogyan segítheti gyógyulási folyamatát.

Milyen mellékhatásokkal kell számolni?

A sztereotaxiás keret felhelyezése kellemetlenséggel, kislökéses fájdalommal járhat, de további helyi érzéstelenítő injekció adásával, intravénás vagy szájon át kapott fájdalomcsillapítóval ez teljesen megszüntethető.

Esetleges klausztrofóbia (bezártság-érzés) érzet szorongáscsökkentő adásával oldható.

A keret levételénél a csavarok helyéről esetenként vérzés indulhat meg, mely kötésre, helyi vérzéscsillapító szerekre megáll.

A furatok helyén pár napig tartó duzzanat, ödéma jelentkezhet.

Extrém ritkán – a sterilitás ellenére – a furatok helyénél lokális sebfertőzés alakulhat ki, mely helyi fertőtlenítőszeres és antibiotikum alkalmazására gyógyul.

Fejfájás, enyhe roszullét, hányinger és hányás, fáradtság lehetséges.

Mellékhatások agyi besugárzásánál:

- Agyödéma, az alapbetegség okozta panaszok ismét jelentkezhetnek vagy felerősödhetnek, pl. bénulások, görcsroham, fejfájás.
- Koncentrációs készség és a memória zavarai, gyermekek esetében az iskolai teljesítmény csökkenése fordulhat elő.
- Ritkán a panaszok csak hónapokkal a sugárkezelés után jelentkeznek.
- A besugárzott területen a haj kihullása elkerülhetetlen (ezen kezelési módozatnál ez a terület kicsi).
- Ha a fül a besugárzott területen van, nedvező sebek keletkezhetnek a hallójáratban és a fülkagylón.
- Az egészséges idegsejtek károsodása a besugárzás által nem zárható ki.

A nevezett mellékhatások közül a legtöbb gyógyszerrel csillapítható. Az egyidejű vagy már folyamatban levő kemoterápiás kezelésnél gyakrabban és hevesebben lépnek fel, melyek a sugárkezelés befejeztével részben vagy teljesen megszűnnek.

A daganat által visszafordíthatatlanul károsodott idegrendszeri funkciókat a kezelés nem tud visszaállítani, de további romlást megakadályozhat, kedvező tumorpusztító hatás esetén idegrendszeri tünetei javulhatnak.

Milyen késői mellékhatások léphetnek fel az agyvelő besugárzása következtében?

- A haj kihullása a besugárzott területen.
- Frontérzékenység, fejfájás.
- Gyors fáradékonyság, megnövekedett alvásigény, szellemi lelassulás.
- Az agyban ödéma, mely gyógyszeres kezeléssel egyensúlyban tartható.
- Helyenként az agyszövetek elhalása (agynekrózis), esetleg idegi kiesési tünetekkel (pl. bénulás).
- Hormonképzés csökkenése a köztiagyban és az agyalapi mirigyben, ezek kihatnak az anyagcserére és a szexualitásra, de hormontablettákkal kiegyenlíthetők.
- A hallás és látás romlása, attól függően, hogy az agy melyik részét érintette a sugárkezelés.
- Gyerekeknél: a koponyaacsont növekedési zavarai.

Az utókezelések fontosak

A sugárkezelés végén a rendszeres utókezelés kötelező a kezelés eredményességének megítélése szempontjából. Ezeket a kezeléseket a kezelőorvosával és a háziorvosával szorosan együttműködve végezzük el.

Az első kontrollvizsgálat 4-6 héttel a sugárkezelés után esedékes, azután legalább évente egyszer 5 éven át. Adminisztrátorunk segít az időpont kiválasztásában és egyeztetésében.

Kérjük, jelentkezzen azonnal, a megadott időpontoktól függetlenül, ha állapota észrevehetően megváltozik.